

Aan: Provincie Zuid-Holland
Betreft: Advies garantstelling Hoogheemraadschap Delfland
Van: (AKD)
(Zanders)
Datum: 21 mei 2021
Versie: **DEFINITIEF**

Aanleiding en context

Het Hoogheemraadschap van Delfland is, naar aanleiding van een verzoek van de glastuinbouwondernemers in de regio Westland en omgeving, voornemens een extra zuiveringsstap te realiseren op de afvalwaterzuiveringsinstallatie de Nieuwe Waterweg te Hoek van Holland (hierna te noemen: '**AWZI**'). Een aantal glastuinbouwondernemers (circa 300) hebben zich verenigd in de Waterzuiverings-coöperatie Westland U.A. (hierna te noemen: '**Coöperatie**').

Naast de extra zuiveringsstap wordt ook een gemaal en persleiding aangelegd tussen De Lier en het verzorgingsgebied van de AWZI om zo veel mogelijk glastuinbouwondernemers de mogelijkheid te bieden aan het project deel te nemen. Tenslotte zal er op de AWZI collectief nutriënten verwijderd worden, wat bijdraagt aan de realisatie van de daarvoor geldende normen door de deelnemende kwekers.

Deze zogeheten 'collectieve zuivering' heeft tot doel het restwater van de glastuinbouw te zuiveren van gewasbeschermingsmiddelen. Het zuiveren van gewasbeschermingsmiddelen is een taak van de individuele glastuinbouwondernemer conform het Activiteitenbesluit, Wet Milieubeheer. Binnen deze wet is het tevens mogelijk om het zuiveren van restwater ook collectief op te pakken zoals beoogd met het onderhavige project. Hoogheemraadschap van Delfland gaat de 'collectieve zuivering' voor de glastuinbouwers, verenigd in de Coöperatie, vanuit haar taak uitvoeren. Met de investering wordt tevens voorgesorteerd op verwachte Europese regelgeving omtrent de zuivering van medicijnresten, hetgeen het Hoogheemraadschap van Delfland op de middellange termijn verwacht onderdeel te worden van haar wettelijke taak.

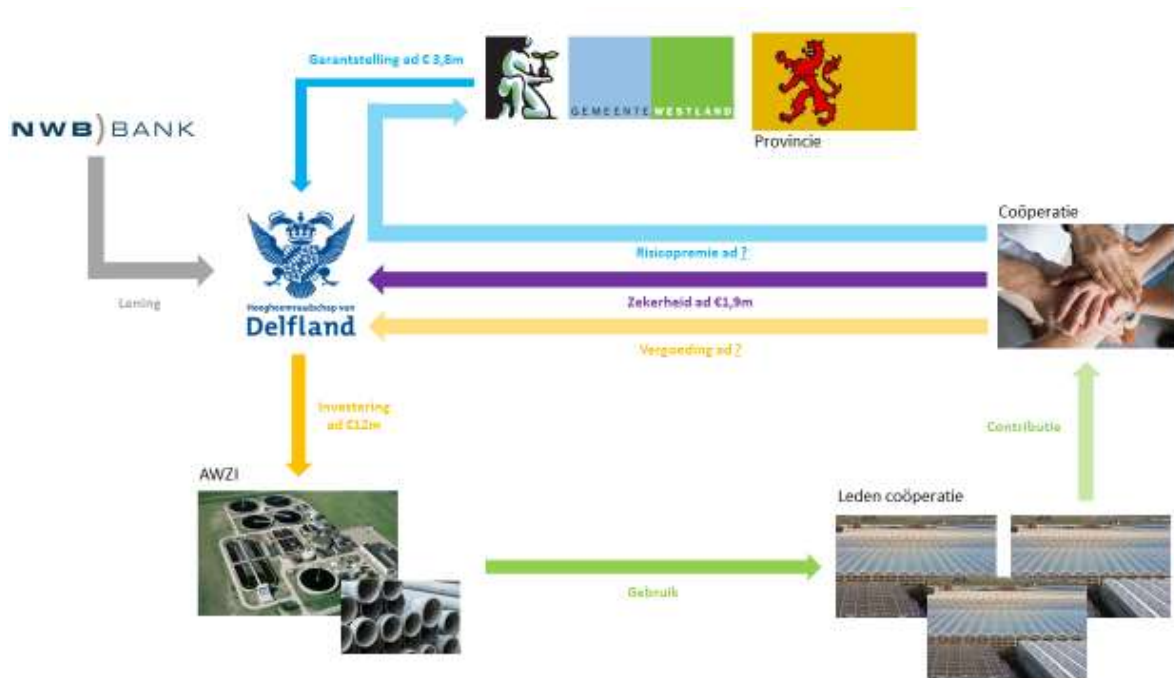
De afgelopen twee jaar zijn er tussen de Coöperatie, het Hoogheemraadschap van Delfland, de gemeente Westland en de provincie Zuid-Holland (hierna gezamenlijk ook te noemen: '**Partijen**') gesprekken gevoerd over de financiering, exploitatie en risicoafdekking van dit project. Het Hoogheemraadschap van Delfland zal voor de financiering van de benodigde investering een lening afsluiten bij de Nederlandse Waterschapsbank (hierna te noemen: '**NWB**'). Deze investering wordt terugverdiend middels een twaalfjarige dienstverleningsovereenkomst met de Coöperatie.

Gezien de omvang van de investering en het innovatieve karakter van de samenwerking met de Coöperatie, de betrokkenheid van de gemeente Westland en de provincie Zuid-Holland, heeft Hoogheemraadschap van Delfland als voorwaarde gesteld voor het realiseren van dit project dat het risico gedeeld wordt tussen Partijen. De gemeente Westland en de provincie Zuid-Holland zijn gevraagd garant te staan voor een deel van de financiële verplichtingen van de Coöperatie dat voortkomt uit het kredietrisico van Hoogheemraadschap van Delfland. De garantstelling is gebaseerd op de hoogte van de (restant) hoofdsom van de benodigde financiering, die in de vorm van een lineaire lening door het Hoogheemraadschap van Delfland voor de benodigde investering afgesloten zal worden, rekening houdend met de restwaarde van de betreffende installaties.

Partijen hebben afgesproken dat de financiële bijdrage in het kredietrisico per partij maximaal € 1,9 miljoen bedraagt. De dekking van het risico door de Coöperatie gebeurt vanuit vooraf geïnde contributie van de leden.

De gemeente Westland en de provincie Zuid-Holland zijn voornemers om een garantstelling af te geven aan Hoogheemraadschap van Delfland. Gedurende de looptijd van het project zal de hoogte van de garantstelling per partij gelijk afnemen met de (afname van de) restant hoofdsom van de lineaire lening, waarbij rekening wordt gehouden met de restwaarde van de installaties. Ook is afgesproken vast te leggen dat, indien het aan de orde is, de zekerheidstelling van de Coöperatie éérst zal worden uitgewonnen, alvorens er een beroep zal worden gedaan op de garantstellingen van gemeente Westland en provincie Zuid-Holland.

Onderstaandschema geeft de betrokken Partijen en de relaties daartussen schematisch weer.

Adviesvragen

De provincie Zuid-Holland heeft AKD en Zanders verzocht een advies uit te brengen over de onderhavige financieringsconstructie. Daarbij staat centraal de vraag welke kosten in de dienstverleningsvergoeding verrekend moeten worden. Deze notitie bevat het gevraagde advies. Dit advies is als integraal advies opgezet, waarbij AKD en Zanders ieder vanuit hun eigen competentie en expertise een bijdrage hebben geleverd. Om te komen tot de beantwoording van hoofdvraag, zijn de volgende deelvragen geïdentificeerd die hierna zullen worden beantwoord:

1. Dienen de provincie en de gemeente een premie in rekening te brengen aan Hoogheemraadschap van Delfland of de Coöperatie voor de garantie die zij afgeven? Zo ja, hoe hoog moet deze premie zijn?
2. Dient Hoogheemraadschap van Delfland een rentepercentage in rekening te brengen aan de Coöperatie over de financiering die zij doet? Zo ja, hoe hoog moet dit rentepercentage zijn?

Buiten scope

De volgende zaken vallen buiten de scope van de opdracht aan AKD en Zanders en zijn derhalve niet ondersteund of uitgevoerd:

- Opstellen van en het beoordelen van de kwaliteit en haalbaarheid van de integrale businesscase voor de levering aan de Coöperatie;
- Bepalen en beoordelen van de hoogte van de integrale kosten en de integrale tariefstelling van de leveringen aan de Coöperatie op basis van de integrale businesscase;
- Bepalen van het kredietrisico van de Coöperatie of de daarbij aangesloten leden;
- Impact van de garantstelling op reserveringen of aan te houden weerstandsvermogen door Hoogheemraadschap van Delfland, de provincie of de gemeente;
- Uitwerking van de afspraken en de formele vastlegging daarvan, mede op basis van adviezen in deze notitie, zullen door en onder verantwoordelijkheid van de betrokken Partijen gebeuren;
- Juridische of inhoudelijke beoordeling van de afspraken tussen betrokken partijen.

Voorgaande eerste twee punten (opstellen integrale businesscase en bepalen integrale tariefstelling) worden onder verantwoordelijkheid van het Hoogheemraadschap van Delfland in afstemming met de betrokken partijen uitgevoerd. De getallen in de cijferopstelling voor het bepalen van de hoogte van de garantstelling en de te betalen premie voor de garantstelling in deze notitie zijn hierop gebaseerd. Eventuele wijzigingen in de onderliggende cijfers uit de integrale businesscase kunnen derhalve doorwerken in de garantstelling en de te betalen premie, en daarmee leiden tot wijziging van de getallen in de cijferopstelling en mogelijk tot aanpassing van het advies aanleiding geven.

Beantwoording adviesvragen

- **AKD¹**

Juridisch kader

Er is sprake van staatssteun in de zin van artikel 107 lid 1 Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie (hierna: '**VWEU**') wanneer een maatregel, in welke vorm ook, aan de volgende cumulatieve criteria voldoet:

- (1) De maatregel komt ten goede aan een onderneming;
- (2) De maatregel is (a) toerekenbaar aan de staat en (b) met staatsmiddelen bekostigd;
- (3) De maatregel verleent een voordeel;
- (4) De maatregel is selectief;
- (5) De maatregel kan leiden tot (a) vervalsing van de mededinging en (b) ongunstige beïnvloeding van het handelsverkeer tussen de lidstaten.

Op grond van artikel 108 lid 3 VWEU dient de Europese Commissie in beginsel vooraf van elk voornemen tot invoering of wijziging van steunmaatregelen op de hoogte te worden gebracht (*de aanmeldingsverplichting*). Bovendien mag de lidstaat de voorgenomen steunmaatregelen niet tot uitvoering brengen voordat de Europese Commissie daarover door het nemen van een besluit heeft geoordeeld (*de standstill-verplichting*).

Voordeel

In de praktijk richt de staatssteunrechtelijke toets zich regelmatig op de vraag of een voordeel wordt verleend.² Sprake moet zijn van een economisch voordeel dat een onderneming onder normale marktvoorwaarden (dat wil zeggen: zonder overheidsingrijpen) niet had kunnen verkrijgen.³ Telkens wanneer de financiële situatie van een onderneming verbetert ten gevolge van overheidsingrijpen op voorwaarden die afwijken van normale marktvoorwaarden, is er sprake van een voordeel.

De precieze vorm van de maatregel is niet van belang om te bepalen of daarmee een economisch voordeel aan de onderneming wordt verleend. Het begrip staatssteun ziet niet alleen op het verlenen van positief economisch voordeel, waarvan bijvoorbeeld sprake is wanneer een subsidie wordt verstrekt. Het verlichten van economische lasten die normaliter op het budget van een onderneming drukken, waarvan bijvoorbeeld sprake is bij het kwijtschelden van heffingen, kan eveneens economisch voordeel opleveren.⁴

Zo kan een overheidsgarantie resulteren in een economisch voordeel. Het voordeel van een overheidsgarantie is dat het daaraan verbonden risico door de overheid wordt gedragen. Dat de overheid dit risico draagt, zou normaal gesproken door een passende premie moeten worden vergoed. Wanneer de overheid geheel of gedeeltelijk van een dergelijke premie afziet, is er zowel een voordeel voor de onderneming als een derving van middelen door de staat. Ook wanneer uiteindelijk blijkt dat

¹ AKD verleent juridische diensten via drie entiteiten; AKD N.V. in Nederland, AKD BV in België en AKD Luxembourg S.à r.l. in Luxemburg. **AKD BV** is de entiteit waarmee u contracteert. Deze entiteit is gevestigd te Brussel, met statutaire zetel aan de Koloniënstraat 56, bus 3, 1000 Brussel en is ingeschreven bij de Kruispuntbank van Ondernemingen onder nummer 0463349796. Het BTW nummer van AKD BV is BE 0463.349.796. Alle diensten en (andere) werkzaamheden worden verricht uit hoofde van een overeenkomst van opdracht met AKD BV. Op de overeenkomst zijn, onder uitsluiting van enige andere algemene voorwaarden, de Algemene Voorwaarden van toepassing waarin onder meer een beperking van de aansprakelijkheid is opgenomen. Iedere aansprakelijkheid is beperkt tot het bedrag dat in het desbetreffende geval onder de beroepsaansprakelijkheidsverzekering wordt uitbetaald met inbegrip van het bedrag van het eigen risico. Op verzoek worden de algemene voorwaarden kosteloos toegezonden. Zij kunnen ook worden geraadpleegd op www.akd.eu.

² In de beantwoording van de onderhavige adviesvraag zullen wij ons eveneens beperken tot een bespreking van deze voorwaarde.

³ HvJ 11 juli 1996, zaak C-39/94 (*SFEI*), ECLI:EU:C:1996:285, punt 60.

⁴ HvJ 3 maart 2005, zaak C-172/03 (*Wolfgang Heiser*), ECLI:EU:C:2005:130, punt 36 en aldaar aangehaalde rechtspraak.

de overheid nooit een betaling uit hoofde van een verstrekte garantie dient te verrichten, kan er toch sprake zijn van staatssteun. De steun wordt immers verleend op het tijdstip dat de garantie wordt toegekend en niet op het tijdstip waarop de garantie wordt aangesproken of waarop betalingen uit hoofde van de garantie plaatsvinden. Of een garantie al dan niet staatssteun vormt, moet derhalve worden beoordeeld op het tijdstip waarop de garantie wordt verstrekt.

De levering van diensten tegen een voordeeltarief kan eveneens een steunmaatregel van de staat vormen.⁵ In een dergelijke situatie handelt die staat niet als een gewone ondernemer, maar gebruikt hij het preferentiële tarief om bepaalde ondernemingen een geldelijk voordeel te verschaffen, door af te zien van de winst die hij normalerwijze zou kunnen maken.⁶

Marktdeelnemer in een markteconomie

Wanneer de overheid marktconform handelt (dat wil zeggen: handelt op een manier zoals de marktdeelnemer in een markteconomie ook zou hebben gedaan), is in beginsel geen sprake van een voordeel en, derhalve, geen sprake van staatssteun. Dit heet het criterium van de marktdeelnemer in een markteconomie.⁷

De vraag of een overheidsmaatregel marktconform is, moet vooraf worden beantwoord. Een voorzichtige marktdeelnemer in een markteconomie zou immers normaal gesproken vooraf zijn eigen beoordeling van de strategie en de financiële vooruitzichten van een project maken, bijvoorbeeld aan de hand van een businessplan.⁸ Indien een lidstaat aanvoert dat hij als marktdeelnemer in een markteconomie heeft gehandeld, moet hij bij twijfel het bewijs leveren waaruit blijkt dat het besluit om de transactie uit te voeren is genomen op grond van economische analyses die te vergelijken zijn met die welke een rationele marktdeelnemer in een markteconomie had laten uitvoeren om de winstgevendheid of economische voordelen van de transactie te bepalen.⁹

In de toepassing van het criterium van de marktdeelnemer in een markteconomie kan de marktconformiteit op verschillende wijzen worden bepaald. De marktconformiteit van een transactie kan rechtstreeks worden vastgesteld (a) wanneer deze plaatsvindt op voet van gelijkheid (*pari passu*) tussen overheidsinstanties en private partijen,¹⁰ of (b) wanneer het gaat om de aan- en verkoop van activa, goederen en diensten via een concurrerende, transparante, niet-discriminerende en onvoorwaardelijke inschrijvingsprocedure.¹¹ Buiten deze gevallen kan de marktconformiteit nog steeds worden beoordeeld door middel van (c) benchmarking of (d) andere waarderingsmethoden.¹²

Investeringsbesluiten

Voor wat betreft de andere waarderingsmethoden beschrijft de Europese Commissie algemeen aanvaarde methoden om de marktconformiteit van investeringsbesluiten vast te stellen.¹³ Zo kan het (jaarlijkse) rendement op investeringen worden bepaald, door het berekenen van de interne

⁵ HvJ 11 juli 1996, zaak C-39/94 (*SFEI*), ECLI:EU:C:1996:285, punt 59 en aldaar aangehaalde rechtspraak.

⁶ Vgl. HvJ 29 februari 1996, zaak C-56/93 (*België/Commissie*), ECLI:EU:C:1996:64, punt 10.

⁷ Op het basisconcept van de marktdeelnemer in een markteconomie bestaan varianten voor verschillende economische transacties, zoals het beginsel van de investeerder handelend in de markteconomie, het criterium van de particuliere schuldeiser en het criterium van de particuliere verkoper.

⁸ Mededeling van de Commissie betreffende het begrip „staatssteun” in de zin van artikel 107, lid 1, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, PbEU 19 juli 2016 C 261/1, punt 78. Hierna: **‘Mededeling Staatssteun’**.

⁹ Ibidem, punt 79.

¹⁰ Gerecht 12 december 2000, zaak T-296-97 (*Alitalia*), ECLI:EU:T:2000:289, punt 81 en aldaar aangehaalde rechtspraak.

¹¹ HvJ 24 oktober 2013, gevoegde zaken C-214/12 P, C-215/12 P en C-223/12 P (*Land Burgenland*), ECLI:EU:C:2013:682, punt 94.

¹² Gerecht 12 juni 2014, zaak T-488/11 (*Scheepsbouwkundig Advies- en Rekencentrum*), ECLI:EU:T:2014:497, punt 98.

¹³ Mededeling Staatssteun, punt 102.

opbrengstvoet (IRR). Een investeringsbesluit kan ook worden beoordeeld in termen van de netto contante waarde (NCW) ervan die uitkomsten oplevert die in de meeste gevallen vergelijkbaar zijn met die van de IRR.

Om te beoordelen of de investering op marktvoorwaarden plaatsvindt, moet het rendement op de investering worden vergeleken met het normale door de markt verwachte rendement.¹⁴ Een normaal verwacht rendement (of de kapitaalkosten van de investering) kan worden omschreven als het gemiddelde verwachte rendement dat de markt verlangt van de investering, op basis van algemeen aanvaarde criteria, in het bijzonder het risico van de investering, rekening houdende met de financiële positie van de onderneming en de specifieke kenmerken van de sector, de regio of het land. Indien het niet redelijk is dit normale rendement te verwachten, zou de investering waarschijnlijk niet op marktvoorwaarden plaatsvinden. Over het algemeen is het zo dat hoe risicovoller het project is, des te hoger het rendement is dat financiers zullen verlangen, d.w.z. des te hoger de kapitaalkosten zijn.

Tariefstelling diensten

Om te beoordelen of een door de overheid geleverde dienst als steun is aan te merken, moet dus worden vastgesteld of de begunstigde onderneming een economisch voordeel ontvangt dat zij onder normale marktvoorwaarden niet zou hebben verkregen.¹⁵ In het kader van dit onderzoek, moet worden uitgemaakt wat de normale vergoeding voor de betrokken prestaties is.¹⁶ Een dergelijke beoordeling noopt tot een economische analyse, rekening houdend met alle factoren die een onderneming onder normale marktvoorwaarden in aanmerking had moeten nemen bij de vaststelling van de vergoeding voor de verstrekte diensten.¹⁷ In algemene zin zal een rationele marktdeelnemer in zijn tarief minimaal de integrale kosten en een redelijke winstopslag toerekenen aan de overeenkomst (zie ook passage over Wet Markt en Overheid hierna).

Garanties

Om gemakkelijker te kunnen nagaan of een maatregel voldoet aan het criterium van de marktdeelnemer in een markteconomie, heeft de Europese Commissie benaderende maatstaven uitgewerkt om het steunkarakter van leningen en garanties te bepalen.¹⁸

Zo heeft de Europese Commissie in de garantiemededeling nadere aanwijzingen ontwikkeld over benaderende maatstaven en onweerlegbare vermoedens (zogeheten “safeharbours”) aangaande garanties.¹⁹ Volgens de garantiemededeling is het, om het bestaan van steun uit te sluiten, normaal gesproken voldoende dat (a) de kredietnemer niet in financiële moeilijkheden verkeert, dat (b) de garantie met een specifieke transactie verband houdt, dat (c) de kredietgever een deel van het risico draagt en dat (d) de kredietnemer voor de garantie een marktconforme prijs betaalt.²⁰

*Ad (a).*²¹ Om te kunnen bepalen of de kredietnemer moet worden aangemerkt als een onderneming in moeilijkheden, moet de definitie van de Richtsnoeren voor reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden worden gehanteerd. Kmo's die minder dan drie jaar geleden zijn opgericht, worden voor de toepassing van de garantiemededeling niet als ondernemingen in moeilijkheden beschouwd.

¹⁴ Ibidem.

¹⁵ HvJ 11 juli 1996, zaak C-39/94 (*SFEI*), ECLI:EU:C:1996:285, punt 60 en aldaar aangehaalde rechtspraak.

¹⁶ Ibidem, punt 61.

¹⁷ Ibidem.

¹⁸ Mededeling Staatssteun, punt 112.

¹⁹ Mededeling van de Commissie betreffende de toepassing van de artikelen 87 en 88 van het EG-Verdrag op staatssteun in de vorm van garanties, PbEU 20 juni 2008 C 155/10. Hierna: ‘**Garantiemededeling**’.

²⁰ Mededeling Staatssteun, punt 114.

²¹ Garantiemededeling, par. 3.2.

*Ad (b).*²² De omvang van de garantie moet goed meetbaar zijn op het tijdstip van toekenning. Dit betekent dat de garantie met een welbepaalde financiële transactie verband moet houden, een vast maximumbedrag moet betreffen en in de tijd beperkt moet zijn.

*Ad (c).*²³ De garantie dekt niet meer dan 80 % van de uitstaande financiële verplichting. De Europese Commissie is van mening dat, indien een financiële verplichting geheel door een overheidsgarantie wordt gedekt, de kredietgever minder wordt geprikkeld om het aan de krediettransactie verbonden risico behoorlijk te onderzoeken, af te dekken en tot een minimum te beperken en, in het bijzonder, om de kredietwaardigheid van de kredietnemer naar behoren te toetsen. Om ervoor te zorgen dat de kredietgever daadwerkelijk een deel van het risico draagt, dient de nodige aandacht te gaan naar de volgende twee aspecten:

- wanneer de omvang van de financiële verplichting mettertijd afneemt, moet het gegarandeerde bedrag in evenredigheid afnemen, zodat de garantie op ieder tijdstip niet meer dan 80 % van de uitstaande financiële verplichting dekt;
- verliezen moeten ten minste evenredig en op dezelfde wijze door zowel de kredietgever als de garant worden gedragen.

*Ad (d).*²⁴ Voor de garantie wordt een marktconforme prijs betaald. Wanneer het voor de garantie betaalde tarief ten minste even hoog is als de overeenkomstige benchmark voor de garantiepremie die op de financiële markten is te vinden, houdt de garantie geen steun in. Indien er op de financiële markten geen overeenkomstige benchmark voor de garantiepremie is te vinden, dient de totale financiële kostprijs van de gegarandeerde lening, met inbegrip van het rentepercentage van de lening en de garantiepremie, te worden vergeleken met de marktprijs van een vergelijkbare, niet-gegarandeerde lening.

In beide gevallen worden, met het oog op het bepalen van de overeenkomstige marktprijs, de kenmerken van de garantie en van de onderliggende lening in aanmerking genomen. Daarbij gaat het onder meer om het volgende: bedrag en looptijd van de transactie, de door de kredietnemer gestelde zekerheden en andere ervaring die een impact heeft op de beoordeling van het terugvorderingspercentage, de kans op wanbetaling door de kredietnemer als gevolg van zijn financiële positie, de sector waarin deze actief is en zijn vooruitzichten, alsmede alle overige economische factoren. Op basis van deze analyse moet de kredietnemer kunnen worden ingedeeld aan de hand van een risicobeoordeling. Om te beoordelen of de premie conform de marktprijzen is, kan de lidstaat de tarieven vergelijken die ondernemingen met een vergelijkbare rating op de markt moeten betalen.

Ingeval de kredietnemer een kleine of middelgrote onderneming (kmo) is, geldt een vereenvoudigde beoordeling om na te gaan of met een kredietgarantie al dan niet steun is gemoeid.²⁵ In dat geval wordt een overheidsgarantie geacht geen steun te vormen indien voor het daadwerkelijk door de overheid gegarandeerde bedrag de in de garantiemededeling genoemde minimumjaarpremie ("safe harbourpremie") in rekening wordt gebracht. Voor kmo's zonder kredietverleden of waarvan de rating niet op grond van een balansbenadering wordt bepaald, zoals bepaalde special-purpose-entiteiten of startende ondernemingen, wordt de safe harbour-premie op 3,8% bepaald. Deze premie kan echter nooit lager zijn dan de premie die voor de moederonderneming of moederondernemingen zou gelden.²⁶

²² Ibidem.

²³ Ibidem.

²⁴ Ibidem.

²⁵ Garantiemededeling, par. 3.3. In het onderstaande nemen wij aan dat de Coöperatie en de individuele glastuinbouwers als kmo's kunnen worden aangemerkt, hetgeen wij binnen de scope van de adviesvraag niet hebben beoordeeld.

²⁶ Stellen wij de leden van de Coöperatie gelijk met de moederondernemingen zoals bedoeld in de Garantiemededeling, dan zou een beroep op de safe harbour risico meebrengen wanneer voor individuele glastuinbouwers een hogere premie zou gelden. Ook dit hebben wij binnen de scope van de adviesvraag niet beoordeeld.

Wet Markt en Overheid

In geval geen sprake is van staatssteun in de zin van artikel 107 lid 1 VWEU, moet worden gewezen op de Wet Markt en Overheid.²⁷ Een bestuursorgaan dat economische activiteiten verricht, is gehouden de afnemers van een product of dienst ten minste de integrale kosten van dat product of die dienst in rekening te brengen.²⁸

De wijze van berekening van de integrale kostprijs is vastgelegd in het Besluit markt en overheid en nader toegelicht in de Handreiking Wet Markt & Overheid. Alle kosten die samenhangen met de activiteit dienen meegerekend te worden, waaronder in ieder geval: operationele kosten, afschrijvings- en onderhoudskosten en vermogenskosten.²⁹ Overheden die economische activiteiten verrichten moeten bewijzen en dus onderbouwen dat alle relevante kosten in rekening worden gebracht. Ongeacht of het directe of indirecte kosten betreft, worden bij de kostendoorberekening de kosten van productiemiddelen die geheel of gedeeltelijk worden aangewend voor het leveren van goederen of het verrichten van diensten naar rato van het gebruik van die productiemiddelen toegerekend aan die goederen of diensten.³⁰ Ook wanneer een infrastructuur al van oudsher aanwezig is en in stand wordt gehouden in verband met het publieke belang, wordt deze infrastructuur aangemerkt als productiemiddel en moeten de kosten deels worden toegerekend aan de economische activiteit. Bij de vaststelling van de integrale kosten wordt voor de financiering met vreemd vermogen en met eigen vermogen, voor zover dat redelijkerwijs aan de economische activiteiten kan worden toegerekend, een bedrag in aanmerking genomen dat niet lager is dan de lasten die in het normale handelsverkeer gebruikelijk zijn voor de financiering van ondernemingen.³¹

Vermogenskosten

Het Besluit Markt en overheid gaat ook in op het toerekenen van vermogenskosten als onderdeel van het bepalen van de integrale kosten om te komen tot een integraal tarief.³² De gewogen gemiddelde kosten van het vermogen dat wordt aangewend voor de financiering van de desbetreffende economische activiteiten, tenzij het activiteiten betreft waarvoor afzonderlijke financiering plaatsvindt. Dat houdt in dat de specifiek toe te wijzen kosten van financiering als vermogenskosten mogen worden meegenomen. Dat betreft in dit geval de financieringskosten van de bouwperiode en de financieringskosten van de af te sluiten lening bij de NWB.

Vermogenskosten betreffen ook minder 'zichtbare' kosten, met name voor wat betreft het eigen vermogen, vanwege bijvoorbeeld het effect op de rentebaten bij het inzetten van reserves (eigen vermogen). Dat zou in dit geval de vermogenskosten van een risicoreservering kunnen zijn. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van de omslagrente die bij provincies, gemeenten en waterschappen worden gebruikt als vermogenskostenvoet.

Uiteindelijk is bepalend of de aan afnemers gevraagde prijs ten minste de integrale kosten omvat. Desgevraagd moet een overheid kunnen aantonen dat de kosten integraal zijn doorberekend. De bewijslast dat de integrale kosten zijn doorberekend, ligt bij de desbetreffende overheid. Het is aan de overheid de berekening van de integrale kosten zodanig in te richten dat zij dit kan aantonen.³³ Op verzoek van de Autoriteit Consument en Markt toont een bestuursorgaan aan dat het heeft voldaan aan deze verplichting.³⁴

²⁷ Vgl. art. 25h lid 4 Mededingingswet. Hierna: 'Mw'.

²⁸ Art. 25i lid 1 Mw.

²⁹ Artikel 5 Besluit markt en overheid.

³⁰ Artikel 8 Besluit markt en overheid.

³¹ Art. 25i lid 3 Mw.

³² Artikel 7 Besluit markt en overheid en Nota van toelichting Besluit markt en overheid.

³³ Nota van toelichting Besluit markt en overheid.

³⁴ Artikel 25i lid 4 Mw.

Deelconclusie

Uit het voorgaande volgt dat het staatssteunverbod van artikel 107 lid 1 VWEU vereist dat het Hoogheemraadschap van Delfland een marktconforme dienstverleningsvergoeding in rekening brengt aan de Coöperatie. De onderhavige casus is echter a-typisch, wat maakt dat de marktconformiteit zich met de gebruikelijke waarderingsmethoden niet goed laat beoordelen. Een normaal verwacht rendement (het gemiddelde verwachte rendement dat de markt verlangt van de investering, op basis van algemeen aanvaarde criteria, in het bijzonder het risico van de investering, rekening houdende met de financiële positie van de onderneming en de specifieke kenmerken van de sector, de regio of het land) op de investering door het Hoogheemraadschap van Delfland kunnen wij niet vaststellen. Wat “de normale vergoeding voor de betrokken prestaties” aan de Coöperatie is evenmin. Hierin schuilt een risico. Desalniettemin achten wij het voldoende verdedigbaar dat de marktdeelnemer in een markteconomie onder dezelfde omstandigheden dezelfde investering zou maken om de diensten aan de Coöperatie te leveren. Wij constateren immers belangrijke “inverdieneffecten” voor het Hoogheemraadschap: (1) de AWZI zal in de nabije toekomst naar verwachting van het Hoogheemraadschap vermoedelijk ook kunnen worden gebruikt voor de zuivering van medicijnresten; (2) de investering wordt afgescheven in een periode van 12 jaar terwijl de economische levensduur van de AWZI vermoedelijk langer is; (3) zij hanteert een vergoeding van naar verwachting 3,5% (zijnde de gemiddelde vermogenskostenvoor de risicoreservering voor een project met een, naar wij begrijpen, laag risicoprofiel.

Ook indien geen sprake is van staatssteun in de zin van artikel 107 lid 1 VWEU vereist de Wet Markt en Overheid dat de integrale kosten worden doorberekend. In de beoogde financieringsconstructie omvat deze vergoeding in ieder geval het bedrag van de investering en de daarmee samenhangende vermogenskosten (waaronder: financieringskosten van de bouwperiode, financieringskosten van de af te sluiten lening bij de NWB, de vermogenskosten van een risicoreservering) en alle overige kosten (waaronder in ieder geval de operationele kosten, afschrijvings- en onderhoudskosten en vermogenskosten). Daarnaast zal ook een marktconforme risicopremie voor de garantstelling door de gemeente Westland en de provincie Zuid-Holland in de dienstverleningsvergoeding moeten worden verrekend.

• **Zanders**

In rekening te brengen rente

Zoals aangegeven door AKD dient een bestuursorgaan dat economische activiteiten verricht (zoals Hoogheemraadschap van Delfland) op basis van de staatssteunregels een marktconforme prijs en krachtens de Wet Markt en Overheid ten minste de integrale kosten van dat product of die dienst in rekening te brengen.

Blijkens het Besluit markt en overheid dienen bij het bepalen van de integrale kosten in ieder geval de volgende kosten betrokken te worden: operationele kosten, afschrijvings- en onderhoudskosten en vermogenskosten. Het gaat bij de vaststelling van de integrale kosten gaat het om de kosten die redelijkerwijs aan de economische activiteit kunnen worden toegerekend. De doorberekende kosten mogen niet lager zijn dan de integrale kosten.

Dit advies heeft betrekking op de hoogte van de rentekosten vanwege de lening die Hoogheemraadschap van Delfland voornemens is af te sluiten bij zal voor de NWB ter financiering van de benodigde investeringen en de premie voor de garantstelling door provincie en de gemeente vanwege de door Hoogheemraadschap van Delfland te realiseren AWZI ten behoeve van de verwerking van het afvalwater van de leden van de Coöperatie. De in rekening te brengen rente komt hieronder aan bod.’

Toelichting cijfersopstelling en uitgangspunten

Hoogheemraadschap van Delfland heeft aangegeven dat bij het opstellen van de businesscase een uitgangspunt is geweest dat kosten van de financiering doorberekend worden aan de Coöperatie. De cijferopstelling 'Garantstelling ten behoeve van financiering waterzuivering Coöperatie' is de weerslag daarvan.

De cijfersopstelling en de daarbij behorende berekeningen is ontleend aan een Excel spreadsheet dat in afstemming met Hoogheemraadschap van Delfland is opgesteld. Deze spreadsheet is tevens de basis voor het komen tot definitieve afspraken tussen de Partijen over onder meer: de in rekening te brengen rentekosten; het bepalen van de grondslag voor de garantstelling door Partijen; het bepalen van de garantie-vergoeding voor de gemeente en provincie.

Ter toelichting op de als bijlage opgenomen cijferopstelling en de daarbij gehanteerde uitgangspunten het na volgende. De koppen per punt verwijzen naar de regels met dezelfde omschrijving in de cijferopstelling en de spreadsheet.

1. Looptijd levering en looptijd lening NWB (jaren):

De looptijd van de levering, de looptijd van de afschrijving van de installaties en investeringen en de looptijd van de door Hoogheemraadschap van Delfland bij de NWB af te sluiten lening zullen gelijk zijn. In de businesscase is uitgegaan van een looptijd 12 jaar en start van levering aan de Coöperatie, en daarmee ingangsdatum van lening begin september 2022.

2. Type lening en aflossing lening NWB:

De aflossing van de lening zal gelijk zijn aan de afschrijving van de installaties en investeringen en zal een lineair verloop hebben.

NB 1:

Hoogheemraadschap van Delfland is voornemens de lening bij de NWB 'met uitgestelde storting' af te gaan sluiten. De verplichtingen van de lening gaan in op het moment van afsluiten. De garantstelling door gemeente en provincie gaan in vanaf werkelijke ingangsdatum van de lening. Wij gaan ervan uit dat de afname door de Coöperatie ook daadwerkelijk in gaat en dat daarover bindende afspraken gemaakt zijn of worden, eventueel onder eerder ingaan van de garantstelling door de Coöperatie.

3. Rente lening NWB:

De door Hoogheemraadschap van Delfland aan de Coöperatie in rekening te brengen rente zal minimaal gelijk zijn aan de te betalen rente op de lening die zal worden afgesloten bij de NWB om de investeringen te financieren.

In de bijgevoegde cijferopstelling is op basis van de aannames in de businesscase gerekend met 3,5% gemiddelde vermogenskostenvoet van Hoogheemraadschap van Delfland. De doorberekening aan de Coöperatie over de periode van 12 jaar komt daarmee uit op ruim € 13,7 miljoen (ofwel ruim € 1,1 miljoen per jaar).

De rentestanden op de kapitaalmarkten liggen momenteel aanzienlijk lager dan de historische rentestanden, waarop de gemiddelde vermogenskostenvoet is gebaseerd. Op het moment van schrijven is een indicatief tarief voor een 12-jaars lineaire lening aan Hoogheemraadschap van Delfland, ingaande begin september 2022, circa 0,30%.³⁵

³⁵ Uitgangspunt is dat het hoogheemraadschap een partij met (impliciet) de hoogst mogelijke kredietbeoordeling (AAA-rating) is. Tevens is uitgegaan van ingangsdatum per heden, met uitgestelde storting tot september 2022. In het aangegeven tarief is de forward-premie opgenomen. Weergegeven tarief is een niet bindende inschatting.

4. Investing en benodigde financiering:

De investeringen die Hoogheemraadschap van Delfland gaat doen voor de levering aan de Coöperatie betreffen: ozoninstallatie, persleiding en meststoffen. Hoogheemraadschap van Delfland heeft aangegeven dat de totale investeringen maximaal € 12.717.100 zullen bedragen. De hoofdsom van de aan te trekken lening zal maximaal gelijk zijn aan de hoogte van de benodigde investeringen. In de cijferopstelling is zowel voor de hoogte van de investeringen als de hoofdsom van de aan te trekken lening gerekend met € 12.717.100.

De ingebruikname van de installatie, de start van de levering aan de Coöperatie en de ingangsdatum van de lening zijn voorzien begin september 2022.

NB 2:

Hoogheemraadschap van Delfland draagt zorg voor de (voor)financiering van de bouw van de installaties en het daarmee realiseren van de investeringen, tot aan het ingaan van de lening die afgesloten wordt bij de NWB. De kosten van deze financiering maken deel uit van de vermogenskosten en daarmee van de integrale kosten en dienen in het integrale tarief dat doorberekend wordt aan de Coöperatie.

5. Tarief rente en aflossing lening NWB waterzuivering Coöperatie Westland:

Het 'Totaal aflossing en rente per jaar lening NWB' over de gehele looptijd zal door Hoogheemraadschap van Delfland middels een vaste vergoeding voor alle jaren in rekening gebracht worden bij de Coöperatie. Dit 'tarief' is dan ook uitsluitend bedoeld om de financieringskosten (zijnde rente en aflossing) van de aan te trekken lening door te berekenen, als onderdeel van de integrale businesscase en de integraal door te berekenen kosten (zie advies AKD).

NB 3:

De rente en aflossing in de cijferopstelling hebben alleen betrekking op de financieringskosten van de af te sluiten NWB lening. Het bepalen van de integrale tariefstelling, mede rekening houdend met alle vermogenskosten (zie hiervoor) en de premie voor de garantstelling (zie hierna), is aan het Hoogheemraadschap van Delfland op basis van de integrale businesscase. Zie ook de opmerkingen over de wettelijke context voor de doorberekening van integrale kosten hiervoor.

6. Restwaarde installaties:

De ramingen van de (ontwikkeling van) de restwaarde van de installaties zijn afkomstig van Hoogheemraadschap van Delfland. De restwaarde is verwerkt in de bepaling van de grondslag voor de garantstelling en de daarvoor te berekenen premie (zie punt 7).

NB 4:

Na vaststelling van een definitieve cijferopstelling door Partijen als basis voor het bepalen van onder meer de integrale kosten en de integrale tarifiering (waaronder de garantstelling en de premiebetalingen), is het toekomstig risico voor de restwaarde van de installaties voor Hoogheemraadschap van Delfland zijn, tenzij daar andere afspraken tussen partijen over gemaakt worden.

7. Bepaling garantstelling:

Zoals eerder aangegeven bij de 'Aanleiding en context' wordt de hoogte van de garantstelling gedurende de looptijd bepaald op basis van de restant hoofdsom van de lineaire lening, rekening houdend met de restwaarde van de installaties. De hoogte van de totale garantstelling per jaar, die gelijkelijk over de Partijen wordt verdeeld, wordt op aangegeven van Partijen als volgt bepaald: (Uitstaande restant hoofdsom lening aanvang jaar -/- Raming totale restwaarde installaties).

8. Garantstelling per betrokken partij einde jaar:

Algemeen

Partijen zijn eerder overeengekomen dat de hoogte van de garantstelling per partij maximaal € 1,9 miljoen bedraagt, ofwel in totaal maximaal € 7,6 miljoen.

Op basis van de bijgevoegde cijferopstelling komt het maximale bedrag aan garantstelling in 2022 op € 7,461 miljoen (ofwel € 1,865 miljoen per partij). Daarna neemt het totale bedrag aan garantstelling af tot beneden € 0,4 miljoen in het laatste jaar. Het risico per partij blijft gedurende de gehele periode dus beneden het maximum van € 1,9 miljoen.

NB 5:

Een lagere rente op de af te sluiten lening heeft geen impact op de hoogte van de garantstelling, omdat die gebaseerd is op de restant hoofdsom van de lening na aftrek van de restwaarde van de installaties. De hoogte van de rente heeft uiteraard wel impact op de integrale kosten en de haalbaarheid van de businesscase.

Toelichting per partij

- Garantstelling / Vooruitbetaling Waterzuivering coöperatie Westland:

De zekerheid voor toekomstige verplichtingen van de Coöperatie vindt plaats in de vorm van een daarvoor beschikbaar te stellen en specifiek te bestemmen en af te zonderen geldbedrag dat door de leden is opgebracht als (vooruitbetaalde) contributie aan de Coöperatie.

De zekerheidsstelling door de Coöperatie is bedoeld voor het afdekken van het risico in het geval de Coöperatie de verplichtingen aan Hoogheemraadschap van Delfland voor het gebruik van de AWZI niet meer voldoet of kan voldoen. Het daarvoor geldbedrag dient aangehouden te worden en direct beschikbaar te zijn voor het geval de Coöperatie haar verplichtingen niet nakomt. Dat betekent dat de daarvoor bedoelde gelden buiten de reguliere middelen en tegoeden en buiten een eventueel faillissement of surseance van betaling van de Coöperatie moeten vallen.

Omdat het bedrag bedoeld is als zekerheid voor het mogelijk wegvallen van toekomstige betalingen kan het niet ingezet worden voor reguliere (vooruit)betalingen van de Coöperatie aan Hoogheemraadschap van Delfland voor het gebruik van de AWZI of voor verplichtingen of betalingen van de Coöperatie aan andere partijen.

Om te borgen dat het geldbedrag van de zekerheidsstelling beschikbaar is, zal het geld bijvoorbeeld op een daarvoor specifiek bestemde bankrekening afgezonderd dienen te worden. Daarbij moet tevens worden vastgelegd onder welke omstandigheden en voorwaarden het geld beschikbaar kan komen ten behoeve van de garantstelling. Dat kan onder andere in de vorm van een Bankgarantie Dekkingsrekening of een Escrow-rekening, bij een bank die de Coöperatie het Hoogheemraadschap van Delfland convenieert. Geadviseerd wordt om een bank te selecteren die een credit rating van minimaal AA, afgegeven door ten minste twee gezaghebbende ratingbureaus (bijvoorbeeld Standard & Poor's, Moody's, Fitch of Dominated Bond Rating Services). Dat sluit aan bij de Wet Fido die van toepassing is voor Hoogheemraadschap van Delfland als waterschap en daarmee decentrale overheid.

Het bedrag aan garantstelling neemt over de jaren af. Dat betekent dat na afloop van iedere jaarlijkse termijn een deel van het bedrag van de garantstelling vrijvalt en weer ten goede komt aan de Coöperatie.

NB 6:

Hoogheemraadschap van Delfland en de Coöperatie moeten nog definitieve afspraken maken en vast te leggen over onder meer: de wijze van bewaren van het bedrag aan garantstelling en

het jaarlijks vrijvallen van een deel van de aan te houden gelden vanwege de aflopende garantstelling.

- Garantstelling Provincie Zuid-Holland en Garantstelling Gemeente Westland:

Voor de garantstelling door de provincie en gemeente geldt dat Partijen nog definitieve afspraken moeten maken en vast dienen te leggen over onder meer de voorwaarden voor het gestand doen en uitwinnen van de garantstelling. Hoogheemraadschap van Delfland heeft aangegeven dat bij eventuele beëindiging van de levering aan de Coöperatie allereerst alternatieve aanwendingsmogelijkheden van de installaties zullen worden onderzocht voordat de garantstelling door de provincie en gemeente aangesproken wordt.

- Resterend eigen risico Hoogheemraadschap van Delfland:

De “garantstelling” door het Hoogheemraadschap van Delfland is geen feitelijke garantstelling, maar bestaat uit het restbedrag dat overblijft nadat de garantstelling door de Coöperatie, de provincie en de gemeente zijn ingezet.

NB 7:

Het restrisico voor het Hoogheemraadschap van Delfland zou in werkelijkheid hoger of lager kunnen uitkomen. Onder meer door: een lagere of hogere restwaarde van de installaties dan geraamd in de cijferopstelling; hogere of lagere voortijdige aflossing van de lening tegen een marktwaarde die hoger of lager is dan de restant hoofdsom.

NB 8:

Afhankelijk van de gebruikelijke verwerking van dit soort risico's door Hoogheemraadschap van Delfland zou het (aflopende) restrisico tot een riscoreservering kunnen leiden, een daaruit voorkomend beslag op het eigen vermogen en daaruit voortkomende vermogenskosten. De beoordeling daarvan en de eventuele doorrekening in de integrale kosten en het integrale tarief is aan Hoogheemraadschap van Delfland.

9. Premies garantstelling:

De provincie en gemeente staan beiden voor 25% van de investeringskosten garant staan (ofwel gezamenlijk voor 50%).

Zoals hiervoor aangegeven door AKD bedraagt de ‘safe harbour’ premie voor de garantstelling door de provincie en gemeente 3,8%, mits voldaan wordt aan de voorwaarden zoals aangegeven door AKD. In de cijferopstelling is aangegeven wat de bijbehorende bedragen aan garantiemies zijn op basis van de grondslag voor de garantstelling zoals hierboven toegelicht.

Het jaarlijkse bedrag aan garantstellingspremie loopt af met de afname van de grondslag voor de garantstelling. De totale garantstellingspremie voor de gehele looptijd bedraagt ruim € 1 miljoen (ofwel ruim € 0,5 miljoen voor provincie en gemeente afzonderlijk).

NB 9:

De garantiemies worden door de provincie en gemeente in rekening gebracht bij het Hoogheemraadschap van Delfland. De garantiemies maken deel uit van de integrale kosten die in de businesscase doorberekend worden aan de Coöperatie.

NB 10:

Partijen moeten nog afspraken maken over de betaalmomenten van de garantiemies en de doorberekening van het integrale tarief aan de Coöperatie.

Risicoprofiel

De aan te trekken lening wordt verstrekt aan het Hoogheemraadschap van Delfland als waterschap (en daarmee decentrale overheid) op basis van daarvoor in de geld- en kapitaalmarkt geldende (impliciete) kredietwaardigheid van AAA.

De kredietrisico's vanwege het mogelijk niet of niet geheel nakomen van de verplichtingen van de door het Hoogheemraadschap van Delfland af te sluiten lening door de Coöperatie worden ons inziens voldoende gedekt door afgesproken garantstelling door de betrokken Partijen.

Er is door ons, vanwege de overeengekomen afdekking van de risico's middels de garantstelling, geen onderzoek gedaan naar de kredietwaardigheid van de Coöperatie en/of de daarbij aangesloten leden. We hebben kennis genomen van de 'Risico inventarisatie Waterzuiveringscoöperatie Westland U.A.' (Bart van Meurs, 29 oktober 2020). Daarin zijn de mogelijke risico's die kunnen leiden tot het niet of niet volledig na kunnen komen van de verplichtingen door de Coöperatie aan Hoogheemraadschap van Delfland geanalyseerd en beoordeeld. Op basis van die notitie, en de daarin beschreven gemaakte afspraken tussen onder meer de leden van de Coöperatie, beoordelen wij het risico dat de Coöperatie de verplichtingen aan Hoogheemraadschap van Delfland namens de leden niet of niet geheel kan nakomen als zeer beperkt. Daarbij gaan wij er wel vanuit dat de adviezen en aandachtspunten zoals opgenomen in voorliggend advies door Partijen worden overgenomen.

Conclusie

De combinatie van de adviezen van AKD en Zanders zoals hiervoor aangegeven leiden tot de volgende antwoorden op de deelvragen:

1. Dienen de provincie en de gemeente een premie in rekening te brengen aan Hoogheemraadschap van Delfland of de Coöperatie voor de garantie die zij afgeven? Zo ja, hoe hoog moet deze premie zijn?

Antwoord:

De provincie en de gemeente dienen een marktconforme premie in rekening te brengen aan de Coöperatie de garantstelling die zij afgeven.

Uitgaande van de 'safe harbour' voor individuele kmo garanties, bedraagt de premie die in rekening dient te worden gebracht door zowel de provincie als de gemeente 3,8% over 25% van de vastgestelde grondslag. De grondslag van de jaarlijkse premie is: (Uitstaande restant hoofdsom lening aanvang jaar +/- Raming totale restwaarde installaties).

In de beoogde financieringsconstructie zal het Hoogheemraadschap van Delfland deze premie voldoen aan gemeente en provincie en vervolgens verrekenen in de door de Coöperatie te betalen dienstverleningsvergoeding.

De bij dit advies gevoegde cijferopstelling 'Garantstelling ten behoeve van financiering waterzuivering Coöperatie' en het daarbij behorende Excell spreadsheet vormen de basis voor de het nmaken van definitieve afspraken tussen de Partijen over de door te berekenen financieringskosten en de hoogte van de garantievergoeding. Zodra de definitieve bedragen hierin zijn vastgesteld is de grondslag voor de garantstelling door Partijen en de in rekening te brengen premie vastgesteld.

2. Dient Hoogheemraadschap van Delfland een rentepercentage in rekening te brengen aan de Coöperatie over de financiering die zij doet? Zo ja, hoe hoog moet dit rentepercentage zijn?

Antwoord: Hoogheemraadschap van Delfland zal een dienst verlenen aan de (leden van de) Coöperatie. Om te beoordelen of de geleverde dienst als staatssteun is aan te merken, moet worden vastgesteld of de begunstigde onderneming een economisch voordeel ontvangt dat zij onder normale marktvoorwaarden niet zou hebben verkregen. In het kader van dit onderzoek, moet

worden uitgemaakt wat de normale vergoeding voor de betrokken prestaties is. Een dergelijke beoordeling noopt tot een economische analyse, rekening houdend met alle factoren die een onderneming onder normale marktvoorwaarden in aanmerking had moeten nemen bij de vaststelling van de vergoeding voor de verstrekte diensten. Hoewel het a-typische karakter van het onderhavige geval maakt dat de gebruikelijke waarderingsmethoden zich lastig laten toepassen, en daarin een risico schuilgaat, achten wij het voldoende verdedigbaar dat de marktdeelnemer in een markteconomie onder dezelfde omstandigheden dezelfde investering zou maken om de diensten aan de Coöperatie te leveren. Zoals toegelicht, constateren wij immers belangrijke “inverdieneffecten” voor het Hoogheemraadschap.

Ook indien geen sprake is van staatssteun in de zin van artikel 107 lid 1 VWEU vereist de Wet Markt en Overheid dat de integrale kosten worden doorberekend.

In het licht van het voorgaande zal het Hoogheemraadschap van Delfland minimaal de volgende kosten in de dienstverleningsvergoeding moeten opnemen:

1. het bedrag van de investering en de financieringskosten (doorberekening van de rente en aflossing verschuldigd aan de NWB);
2. een marktconforme risicopremie voor de garantstelling door de gemeente Westland en de provincie Zuid-Holland (uitgaande van de ‘safe harbour’: $3,8\% \times 50\%$ x (Uitstaande restant hoofdsom lening aanvang jaar -/- Raming totale restwaarde installaties);
3. alle overige kosten verband houdende met de dienstverlening (waaronder in ieder geval de operationele kosten, afschrijvings- en onderhoudskosten en vermogenskosten);

Bijlage(n):

- Cijferopstelling ‘GARANTSTELLING TEN BEHOEVE VAN FINANCIERING WATERZUIVERING COOPERATIE WESTLAND’

Bijlage: Cijferopstelling 'GARANTSTELLING TEN BEHOEVE VAN FINANCIERING WATERZUIVERING COOPERATIE WESTLAND'

GARANTSTELLING TEN BEHOEVE VAN FINANCIERING WATERZUIVERING COOPERATIE WESTLAND															
Toelichting:															
Dit spreadsheet is gemaakt voor het bepalen van de grondslag van de garantstelling door en de daarvoor verschuldigde premies aan de Provincie Zuid-Holland en Gemeente Westland in het kader van de door het Hoogheemraadschap Deifland (HHD) te bouwen en te financieren installaties ten behoeve van waterzuivering voor de leden van Waterzuivering coöperatie Westland.															
Na invulling van de blauwe cellen door HHD conform de uitgangspunten, de afspraken met de betrokken partijen en na inwinning van advies van onder meer Zanders en AKD bevat de spreadsheet de basis voor de garantstelling en premiebepaling.															
Uitgangspunten															
Looptijd levering en looptijd lening NWB (jaren)	12														
Rente lening NWB	3,50%														
Start levering en ingangdatum lening	1 sep 2022														
Type lening en aflossing lening	lineair														
Investerings en benodigde financiering															
Investering en benodigde financiering Ozoninstallatie	5.730.000	1 sep 22	1 sep 23	1 sep 24	1 sep 25	1 sep 26	1 sep 27	1 sep 28	1 sep 29	1 sep 30	1 sep 31	1 sep 32	1 sep 33	1 sep 34	Totaal
Aflossingsdeel per jaar (lineair)			477.500	477.500	477.500	477.500	477.500	477.500	477.500	477.500	477.500	477.500	477.500	477.500	5.730.000
Rente per jaar			200.550	183.838	167.125	150.413	133.700	116.988	100.275	83.563	66.850	50.138	33.425	16.713	1.303.575
Investering en benodigde financiering Persleiding	6.721.000														
Aflossingsdeel per jaar (lineair)			560.083	560.083	560.083	560.083	560.083	560.083	560.083	560.083	560.083	560.083	560.083	560.083	6.721.000
Uitstaande deel lening einde jaar	6.721.000		6.160.917	5.600.833	5.040.750	4.480.667	3.920.583	3.360.500	2.800.417	2.240.333	1.680.250	1.120.167	560.083	0	
Rente per jaar			235.235	215.632	196.029	176.426	156.823	137.220	117.618	98.015	78.412	58.809	39.206	19.603	1.529.028
Investering en benodigde financiering Meststoffen	266.100														
Aflossingsdeel per jaar (lineair)			22.175	22.175	22.175	22.175	22.175	22.175	22.175	22.175	22.175	22.175	22.175	22.175	266.100
Uitstaande deel lening einde jaar	266.100		243.925	221.750	199.575	177.400	155.225	133.050	110.875	88.700	66.525	44.350	22.175	0	
Rente per jaar			9.314	8.537	7.761	6.985	6.209	5.433	4.657	3.881	3.105	2.328	1.552	776	60.538
Totale investering en benodigde financiering	12.717.100														
Aflossingsdeel per jaar (lineair)			1.059.758	1.059.758	1.059.758	1.059.758	1.059.758	1.059.758	1.059.758	1.059.758	1.059.758	1.059.758	1.059.758	1.059.758	10.862.523
Uitstaande bedrag lening einde jaar	12.717.100		11.657.342	10.597.583	9.537.825	8.478.067	7.418.308	6.358.550	5.298.792	4.239.033	3.179.275	2.119.517	1.059.758	794.818	
Rente per jaar			445.099	408.007	370.915	333.824	296.732	259.641	222.549	185.458	148.366	111.275	74.183	37.092	2.893.140
Totaal aflossing en rente per jaar			1.504.857	1.467.765	1.430.674	1.393.582	1.356.491	1.319.399	1.282.308	1.245.216	1.208.125	1.171.033	1.133.941	1.097.910	13.755.664
Gemiddelde totaal aflossing en rente per jaar															1.146.305
Tarief rente en aflossing waterzuivering lening NWB Coöperatie Westland															
Betalingen per jaar = Gemiddelde totaal aflossing		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Totaal	
Rentedeel lening NWB		445.099	408.007	370.915	333.824	296.732	259.641	222.549	185.458	148.366	111.275	74.183	37.092	2.893.140	
Aflossingsdeel lening NWB		701.207	738.298	775.390	812.481	849.573	886.665	923.756	960.848	997.939	1.035.031	1.072.122	1.109.214	10.862.523	
Restwaarde installaties															
Restwaarde Ozoninstallatie	Percentage	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
Restwaarde Persleiding	Percentage	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	
Restwaarde Meststoffen	Percentage	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	
Totale restwaarde installaties	Restwaarde	5.256.100	4.683.100	4.110.100	3.537.100	2.964.100	2.391.100	1.818.100	1.245.100	958.600	672.100	672.100	672.100	672.100	
Bepaling garantstelling															
Uitstaande bedrag lening einde jaar		2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
Totale restwaarde installaties		5.256.100	4.683.100	4.110.100	3.537.100	2.964.100	2.391.100	1.818.100	1.245.100	958.600	672.100	672.100	672.100	672.100	
Grondslag garantstelling		7.461.000	6.974.242	6.487.483	6.000.725	5.513.967	5.027.208	4.540.450	4.053.692	3.280.433	2.507.175	1.447.417	387.658	387.658	
Maximale totale garantstelling	(4x€1,9 min.)	7.600.000													
Garantstelling per betrokken partij einde jaar															
Garantstelling Waterzuivering coöperatie Westland	25%	1.865.250	1.743.560	1.621.871	1.500.181	1.378.492	1.256.802	1.135.113	1.013.423	820.108	626.794	361.854	96.915	96.915	
Garantstelling Provincie Zuid-Holland	25%	1.865.250	1.743.560	1.621.871	1.500.181	1.378.492	1.256.802	1.135.113	1.013.423	820.108	626.794	361.854	96.915	96.915	
Garantstelling Gemeente Westland	25%	1.865.250	1.743.560	1.621.871	1.500.181	1.378.492	1.256.802	1.135.113	1.013.423	820.108	626.794	361.854	96.915	96.915	
Resterend risico HHD	25%	1.865.250	1.743.560	1.621.871	1.500.181	1.378.492	1.256.802	1.135.113	1.013.423	820.108	626.794	361.854	96.915	96.915	
Totale garantstelling		7.461.000	6.974.242	6.487.483	6.000.725	5.513.967	5.027.208	4.540.450	4.053.692	3.280.433	2.507.175	1.447.417	387.658	387.658	
Dekking grondslag middels de garantstelling		100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	
Premies garantstelling (kosten opnemen in businesscase)															
Marktconforme premie garantstelling	3,80%														
Premie garantstelling per jaar Provincie Zuid-Holland		70.879,50	66.255,30	61.631,09	57.006,89	52.382,68	47.758,48	43.134,28	38.510,07	31.164,12	23.818,16	13.750,46	3.682,75	3.682,75	513.657
Premie garantstelling per jaar Gemeente Westland		70.879,50	66.255,30	61.631,09	57.006,89	52.382,68	47.758,48	43.134,28	38.510,07	31.164,12	23.818,16	13.750,46	3.682,75	3.682,75	513.657
Totale premies garantstelling per jaar		141.759,00	132.510,59	123.262,18	114.013,78	104.765,37	95.516,96	86.268,55	77.020,14	62.328,23	47.636,32	27.500,92	7.365,51	7.365,51	1.027.313